

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת נעמה לזימי

פ/25/4532

הצעת חוק טיפול בחולי נפש (תיקון – בחירת מקום אשפוז), התשפ"ד–2024

הוספת סעיף 35 א 1. בחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א–1991, אחרי סעיף 35 יבוא:

"בחירת מקום אשפוז 35א. (א) (1) חולה המתאשפז בבית חולים, באשפוז מרצון או באשפוז כפוי, זכאי לבחור אשפוז את בית החולים שבו הוא מתאשפז, בהתאם להוראות סעיף זה.

(2) בחר החולה מקום אשפוז, אין בבחירתו זו כדי להגביל את בחירתו באשפוז מאוחר יותר.

(ב) (1) אדם רשאי ליתן הוראה בכתב, שבה יקבע את בית החולים שבו יתאשפז אם יזדקק לכך, ורשאי הוא לציין בהוראה כאמור מספר בתי חולים שבהם הוא בוחר להתאשפז, לפי סדר עדיפויות שיציין בהוראה (להלן – הוראה מקדימה).

(2) לא נתן אדם הוראה מקדימה, רשאי הוא למנות, בכתב, בא כוח מטעמו שיהיה מוסמך לקבוע במקומו את בית החולים שבו יתאשפז אם יזדקק לכך, ותנאים להפעלת סמכות מיופה הכוח (להלן – ייפוי כוח).

(3) הוראה מקדימה או ייפוי כוח שנתן אדם יצורפו לתיקו הרפואי.

(4) אדם רשאי לשנות או לבטל בכל עת הוראה מקדימה או ייפוי כוח שנתן לפי פסקאות (1) או (2), בדרך הקבועה לנתינתם.

(ג) (1) בחירתו של חולה לעניין בית החולים שבו יתאשפז, הנעשית בעת שהוא מתאשפז באשפוז מרצון, גוברת על הוראה מקדימה ועל סמכות לפי ייפוי כוח שנתן.

(2) אושפז חולה באשפוז כפוי, יבדוק הפסיכיאטר המחוזי אם החולה נתן הוראה מקדימה או ייפוי כוח, ואם מצא כי עשה כן, יפעל בהתאם לקבוע בהוראה המקדימה או בהתאם להוראות מיופה הכוח, לפי העניין.

(ד) הודיע מנהל בית חולים הנמצא בתפוסה מלאה, בכתב, לפסיכיאטר המחוזי כי בית החולים אינו יכול לקלוט חולים נוספים מחמת עומס המאושפזים בו, ולא התאפשרה בשל כך קליטת חולה בבית החולים שבו בחר, יבחר החולה בבית חולים אחר.

(ה) על אף האמור בסעיף זה, נזקק חולה לאשפוז במחלקה בעלת התמחות ייחודית, רשאי הפסיכיאטר המחוזי להורות על אשפוזו במחלקה מתאימה כאמור אף בניגוד לבחירתו של החולה, לרבות בחירתו לפי הוראה מקדימה או ייפוי כוח.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 23 לחוק בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, מאפשר לחולה הזקוק לטיפול רפואי, בין אם בקופת חולים ובין אם באחד מבתי החולים הנמצאים בהסדר עם אותה הקופה, לבחור עבורו או עבור ילדו את נותן השירות, בכפוף להסדרי הבחירה שקובעת הקופה. בניגוד להוראה זו, חולים הזקוקים לאשפוז פסיכיאטרי, שניתן כיום עדיין על ידי משרד הבריאות, אינם זכאים לבחור את בית החולים שבו הם מתאשפדים.

הפלייתו של אדם עם מוגבלות נפשית לעומת חולה אחר, ושלילת זכות הבחירה ממנו, סותרות בין היתר את הוראות חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, את סעיף 4 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998, ואת סעיף 35 לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991.

מטרתה של הצעת חוק זו לתקן את ההפליה, ולעגן את הזכות לאוטונומיה אישית לאנשים הנזקקים לאשפוז פסיכיאטרי. התיקון לחוק נדרש, בין היתר, לאור אשרורה של האמנה בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות (Convention on the Rights of Persons with Disabilities), הקובעת את זכותם של אנשים עם מוגבלות לקבל החלטות בעצמם (ראו סעיף י"ד למבוא, וסעיף 3(א)), ואת החובה לנהוג בשוויון כלפי אנשים עם מוגבלות ולמנוע הפליה (סעיף 5)).

סעיף קטן (א) בסעיף 35 המוצע, קובע את הזכות לבחור את בית החולים הפסיכיאטרי שבו יאושפז האדם. זכות זו עומדת לאדם אף אם אושפז בעבר בבית חולים אחר.

סעיף קטן (ב) מאפשר לאדם לתת הוראה מקדימה, שבה יקבע את בית החולים שבו הוא מבקש להתאשפז, או לחלופין למנות אדם שיקבל את ההחלטה עבורו, וזאת אם בעת אשפוז עתידי הוא עצמו לא יהיה כשיר לקבל את ההחלטה.

סעיף קטן (ג) קובע כי בחירתו של חולה בעת אשפוזו מרצון גוברת על הבחירה לפי הוראה מקדימה שנתן או על הוראות מיופה כוח שמינה. בעת אשפוז פסיכיאטרי, מוטלת על הפסיכיאטר המחוזי חובה לברר אם ניתנו הוראה מקדימה או ייפוי כוח, ולפעול לפיהם.

סעיף קטן (ד) קובע כי אם בית החולים שבו בחר החולה נמצא בתפוסה מלאה, יוכל החולה לבחור להתאשפז בבית חולים אחר.

סעיף קטן (ה) קובע חריג המאפשר לפסיכיאטר המחוזי לקבוע עבור החולה את בית החולים שבו יאושפז החולה, אם הוא נזקק לטיפול במחלקה בעלת התמחות ייחודית, כדוגמת מחלקות לתחלואה כפולה, להפרעות אכילה וכדומה, שאינה קיימת במקום האשפוז שבחר.

הצעת החוק נכתבה בסיוע הקליניקה לשינוי חברתי במרכז האקדמי למשפט ולעסקים.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת עופר כסיף וקבוצת חברי הכנסת (פ/1419/24), על ידי חברת הכנסת מיכל מרים וולדיגר (פ/2407/24), על ידי חברת הכנסת עידית סילמן (פ/3005/24) ועל ידי חברת הכנסת אבתיסאם מראענה (פ/3023/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת מיכל מרים וולדיגר (פ/55/25), על ידי חבר הכנסת אוהד טל וקבוצת חברי הכנסת (פ/1716/25), על ידי חבר הכנסת עופר כסיף וקבוצת חברי הכנסת (פ/1717/25) ועל ידי חבר הכנסת ואליד אלהואשלה (פ/2180/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ד באדר ב' התשפ"ד (03.04.2024)